

Tas Latweeschu lauschu draugs.

1836. 25. Juhli.

30ta lappa.

Kad bischu strohpjus pirmu un kad ohtru reis' buhs isflauziht?

Tif kad saule greeschahs us pawassaras russi (tas irr: ap gameneem), bittes tuhlin sahlf kustetees un eet ahrâ; to laik' tohs stiprakus traufus no namma waijaga nest dahrsâ us sawu weetu; lohdsini lai stahw wakkâ, ka bittes filtakâ laikâ xaur lohdsinu sawus fuhdus warretu aisfweest. Labbaki buhs, ja kahda retta bitte, isfkrehjusi, fasalst, ne kâ wifs traufs no fuhdeem smirdetu. Labbam bittineekam nahkâhs no pawassaras, tif kad sneegs eesahf kuhst, apkahret strohpja sneegu norakt un traufu widdu tihri isflauziht. Wassarâ bittes paschas to darbu deht fewis padarrihs, jo winnas sawâ istabâ nekahdu nekkaidrumu ne zeesch. Tadeht pehz seemas, kad tif spehsti, darbojees strohpjus wif fadi ispuzzeht un isflauziht. Ur scho darbu tif pagaidi gaischas un spohdras deenas; ap puffedrenu eij pee to darbu un fargees ween, ka bittes ne isbaidetu un ne fasaldetu. Tapehz pee pirmas flauzishanas arri nekahdi duhmi ne waijaga.

Zâ isflauzejis un no namma isneffis stiprakus bischu strohpjus dahrsâ, apraudsi sawu dahrsu daudsreis un peeluhko gudri, kurrâ traufâ wairak ismirruschu bischu; kâ bittes mudri tekkala un skraida, woi winneem irr meddus un kahds meddus; tad pats warresi nomanniht, kas katram traufam truhkst un ar ko katram warr palihdseht. Ja dauds strohpju buhs, tad labbaki ikweenu zittadi ar krihti apsihmeht.

Kad jau kesbehu jeb kirschu kohka seedi rahdahs un kad jau pawassaras deenas pastahwigi filtas paleef, tad strohpjus ohtru reisi waijaga isflauziht, un wif fas leetas pee bittehm labbi apskattiht, un kurram truhkst, mudri ja-dohd palihga.

Wiffi nekkaidri, fapellejuschi un melni schuhni, kas kâ ar salnu apfalluschi rahdahs, irr ta sihme, ka tur woi dauds bischu apsprahge, woi meddus irr lohti zeets, kurre tuhlin waijaga greeft nohst. Ikweenu isgreetu schuhni waijaga labbi nopuhst un ar spahrnu no wiffahm mallahm apflauziht, ka neds waska tahrpju, neds winnu pautu tur ne weens ne paliktu. Widdû tu wairak, ne kâ fahnds warri atlikt schuhnus; bet arri tohs no wiffahm mallahm, ja warresi pasneegt, ar tihru spahrnu ja-apflauka. Tohs nekkaidrumus ne fweed' klahet pee strohpja, bet fasflauz winnus kahdâ trauginâ un ness prohjam ahrâ, ka tee mast tahrpini ne atkal leen atpakkat.

Ja tu kahdâ traukâ atraddisi trannus, kas seemu pahrdshwoja, tad tam traukam ihsten' ne buhs mahtes, un tew tad arri ja-darra, kâ jau ar tahm bit-tehm waijaga darriht, kurrâhm mahtes naw, un kâ Latweeschu kauschu draugs tew us preekschu wehl mahzihs.

Luhko tâpatt labbi ikkatrâ traukâ, woi tur irr behrni jeb zirmini? — Ja zirmini rahdahs un bittes kâ noskummuschas skraida, tad ta waina woi pee mel-neem schuhneem, woi pee waska tahrpeem. Kurrâ widdû tohs atraddisi, tur ja-darra pehz tahs mahzibas, ko fewischki par to wehl us preekschu dohsim.

Tee septini behrnini.

Weenâ rihtâ lohti agri, deenai austoht, deewabihjigs namma-tehws ar sawu feewu no gultas zehlehs, un tee pateize Deewam par to jaunu deenu, tâpatt ar-ridsan par to spehku, ko meedsinsch teem bij dewis. Rihta-sarkanums wiinnu kambarihci spihdeja un septini behrnini bija sawâs gultâs un gulleja. — Tad tee brihscham us weenu, brihscham us ohtru no teem behrnineem skattijahs, un mahte fazzija: "Winnu pulks septinus istaisa; ah! tas mums gruhti nahkfees, teem maifi doht." — Tâ runnaja mahte nopuhfdamees; jo wiinnu seminé bij dahrdšiba. — Bet tehws smeedamees fazzija: "Raudsi, woi tee ne duff un ne snausch wiffi septini? Wisseem irr sarkani waigi un arri rihta-sarkanums tohs no jauna apspihd, tâ ka tee mums leekahs wehl skaisstaki effoschi, ne kâ septinas seededamas rohsites. Memmina, tas mums teescham parahd, ka tas, kas rihta-sarkanumu darra un meegu suhta, ustizzams un nepahrwehrschanis irraid." — Un kad tee nu no sawa kambarihci isgahje, tad bij pee durwim tschetrpadsmit kurpes weenâ rindê un jo masakas pa diwahm preeksch katru behrninu. Tad mahte us teem skattijahs, apdohmadama, ka wiinnu pulks tik leels effoht, un raudaja. — Bet tehws atbildeja, fazzidams: "Memmina, kam tu wadi? — Tee irr wiffi septini dabbujuschi appalas un jautras kahinas, kâ tad mums wiinnu apsegguma deht buhtu jabehdajahs! Tee behrnini ustizz mums, kâ tad mums ne buhtu tam jaustizz, kas paspehj wairak un pahrahi darriht pahr wiffu, ko saprohtam!" — "Kaug'! winna faule lehf! Nu tad lai mehš tâpatt kâ winna ar lihgsinibu sawu deenas-darbu eefahkam!" — Tâ tee strahdadami sawâ starpâ runnaja, — un Deews wiinnu darbus tâ apfwehtija, ka winneem un wiinnu behrnineem peetikfe. Jo tizziba mums dohd drohschaku firdi un mihslestiba spehku.

B.

Kurfsch irr tas mohku zelsch?

Tas schaurajs zelsch us debbesi teescham naw mohku zelsch! — tâ tas mah-zitajs fazzija, kurrâ spreddiki es ne fenn dsirdeju — tas plats pasaules zelsch irr ihstems mohku zelsch. — Tee nabbagi pasaules behrni! zif gaušchi teem daschureis ja-mohzahs. Zif dascha nakts teem ar dserschanu un plihsteschanu janomuld, zaur ko arri pamett neween wesselibu, bet arri laizigu un muhschigu laimi, palikdami Deewam par eenaidneekem un zitteem, gohdigeem zilwek'em par apfmeeklu. Teescham, tahdus uppurus, kahdus tee grehki un ta tumšiba no

faweem falpeem praffa, tahdus Deews no faweem behrneem ne praffa wis. Kautgan es jums simtukahrt pee kristitu lauschu dschwoschanas to warretu parahdih, tatschu schoreis jums to rahdisim pee paganu zilweka Aust-Indijes semmê.

Nabbaga pagans, jau ilgu laiku geuhstu flimmibu zeesdams un schurp turp pee faweem deewekteem welti meklejis palihgu, nahze beidsotit zitta elka-deewa nammâ un to luhdse, lai wiinam palihds no tahs geuhstas flimmibas. Elka-deewa preesteri wiinam nu fazzija, ka zittadi palihgu ne warreschoht atrast, ne kâ, deewektam par gohdu, few gabbalu no mehles lifdams nogreest. Ohtrâ rihâ, — tâ stahsta tas pats kristigs mahzitajs, — es arri gabju us to elka-deewa nammu, to behduli raudsicht, kas no mahnu-tizzibas dsicht, pats fewi itt kâ par kaju-jamu uppuri bija nodewis, lifdams few to mehli maitacht, ko Deews tam bija dahwinajis, wiinna wahrdu flaweht. Winsch gulleja basnizas pagalmjâ, ar waigu greefees us to pussi, fur elka bilde stahweja. Swahrki, kas, lai tahs affins lahfes ne redsetu, ar farkanu pehrwi bija apraipiti, wiinam bija uslikti. Pa fahni stahweja traufs ar uhdeni, un schim tas jau nogreests mehles gabbalinsch tâ bija likts appakschâ, ka uhdens tam pilleja wirfû. Preesteri wiinnu drohschinaja, fazzidami, ka tik, kad uhdens mehles gabbalu labbi buhschoht applazzinajis, neween wiinna mehle, bet arri winsch pats palikschoht wessels un itt kâ no jauna peedsimmis. Starp wihra un traufa gulleja tas nasis un zitti mohzifchanas eerohtschi. Man ne kahwe tam nabbagam ffattihit waigâ. — Tas augstakajs preesteris ar man farunnajahs un teize: Tam wahjam gan notikschoht, kâ tas tizz; un diwu leetu deht winsch ihpaschi warroht zerreht us wesselibu; prohti; ka wiinnu deews effoht tik schehligs un ka winsch pats, pirmu reisi pafaulê buhdams, dauds labba effoht darrijis. — Redt, schee pagani tizz, ka dwehsele, kad zilweks nomirft, eeeijohit woi zitta zilweka woi kahda lohpa meefâs un tâ no jauna fahkoht dschwohit. — Ak, kristigi zilweki! zil laimigi mehls effam, sinnadami, ka tas uppuris, kas Deewam patihl, ne irr kahda famaitata mehle, bet satreefts gars, — ka Deews kalauustu un fagraustu firdi ne smahdehs, (Dahw. ds. 51, 19.), un ka Deewu mihleht no wiffas firds un fawu tuwaku, kâ fewi paschu, irr wairak, ne kâ wiffi dedsamî un zitti uppuri. (Mark. 12, 33.) — Lassitajs, woi tewim jau tahds firds prahts? — Ja ne, tad steidsees, to dabbut rohâ.

D. St—m.

Zerribas laime.

Kas gan ne pasihst to jauku mihligu draugu, kas zilweku no paschas behrnibas lihds pehdigai stundai pawadda, kad dwehsele schai pafaulêi labbu nakti wehle un us debbes jaukahn parradihses weetahn dehdahs? — Zerriba irr wiinna wahrdê! — Wiinna mums irr ihstems beedris, wiinna pasihst muhsu preekus un behdas; wiinna dsrd fatru flannu tahs lihgschwoschanas eefsch muhsu firdim, kâ arri to waidu balsi. — Jau eefsch muhsu behrnibas wiinna, kâ mihliga mahte, muhsu masas kaites fluffinaja. Zil dauds labba wiinna mums wehl eefsch nahkamahn deenahn darrija, kad daschadas geuhstibas un behdas muhs aplahje, kad tumfiba to gaisnu pahrnehme, un isbailes un drebbschana mums usnahze. Tad uslehze zerriba, kâ spohdra swaigsne, kas mums

drohſchibu un ſpehku preeſchikire, ka tabs behdas, ar fo mihlais Debbefu = tehws muhs pahrbaudija, ar pazeetigu un lehnu prahnu panefſam. — Kad muhs wiſſſaldaki preeki bija apklahti, ar behdu wilneem, kad pohſta weetas ap mums rahbijahs, un raudadama firds ne fur ne atradde eepreezinſchanu, tad ſtahweja winna, ſawu mihlu waigu us mums greeſdama, eekſch ſawas ſpohdribas mums klah, un rahdija labbakas deenas, ſklaiſu purpura rihta-blahſinu, ſlauzija mums aſſaras no waiga, ar weeglu rohku zehle to behdu ſwaggumu no plezzeem, raiſija tabs ſaites no muhsu nogurrufſchas firds, un ſwaidija to dwehfeli ar preeka elji. — Kad fruſſa muhsu laukus pohſtija, un bads un mehriſ ar ſawahm breeſnigahm mohkahm us mums wehlahs, tad zerriba mums rahdija pilnus ſpikherus un angligu ſehjumu par pahritſchanu. Ur' pee zeetunneekem winna miht eekſch teem tumscheem kambareem, un tam, ſas us nahwes gultu gult, winna irr par iſtenu zella-beedri, ſas to garru us muhschigahm preeka mahjahm pazwadda. — Tam, ſas juhras zellu eet, winna palihds tohs leelus wilkus un wehtras pahrzeest ar lehtibu; ar to karras-wihru winna eet karrâ, un tam dohd drohſchu firdi, zihnitees preekſch tehwu ſemmes gohda un meera, preekſch ſew un ſaweem peederrigeem. — Ta zerriba palihdſeja izmekleht to leelu paſaules plattumu; un fur weens zilweks kaut kahdu darbu eefahk, tur winna ne kawejahs nahkt palihgâ, tam ſpehku un mudru prahnu preeſchirdama, tâ, ka allasch zaur winnu wiſſ labbi isdohdahs. — Winna bija Mohſufam tuffneſi par waddoni, winna bij Jeſum par draugu, un iſwedde tohs apuſtulus laimigi zaur dadſchu = un ehrlſchku-zekineem. — Kaſ gan bes winnas muhsu nes paſtahwiga, ar preekeem un behdahm ſaukta dſihwoſchana buhtu! Laime patte mums darritu raiſes; jo mehſ aiſweenu ar bailehm dohmatu, ka ta ar fatru azzumirkli ſchliſſſees no mums, un ka turpretti leeli nelaimes kalni muhs apklahs, fur nogrimſim behdas. — — Labbi mums, ka ta zerriba mums irr preeſchkirta! Kaut jel winna allasch lihds pat gallam pee mums paliktu un wehl nahwes ſtundâ mums par ſauku rihta ſpohſchumu buhtu. — Bet jums, juhs nelaimigi, eekſch kurreem winna tumscha ſpihd tâ dſeesdama daktſ, jums mehſ dahwinajam aſſaras tabs ſchehlaſtibas un wehlejam, ka ta atkal no jauna eekſch juhsu firdim ſahkta ſpibdeht, un jums pa wiſſeem zelkeem un fatrâ buhſchanâ tâ mihligſ draugs par palihgu nahktu. — Ja winna us preekſchu juhsu firdis tâ ſchehlaſtibas faule buhs uslehtuſi, tad ne laujeet winnu wairs no teem tumscheem debbeſcheem tabs izmiſſeſchanas aplah; jo bes zerribas jums ta paſaule ar wiſſu ſawu laimi un preekeem irr pohſta weeta. —

B—dt.

3ſchas mihklas usminna: Kalfis.

Ata mihkla.

Jsteizi man, ſas ta par mahjas = weetu,
 Kaſ ſkreij un leelu trohkfni padarra?
 Tee, ſas tur mahjo, kaut tee mudri ſkreetu,
 Ne kad ne ſawu balſi pazella.
 Schis mahjoklis, us fo dasch weefis dohdahs,
 Warr muhschu muhscham tik us preekſchu ſkreet;
 Bet wiſſi mehmi weeſt, ſas tur rohdahs,
 Tik lab us preekſchu, tâ wiſſ = apahrt eet.

B.

Wrihw driſſeht. No juhrmallas = gubbernementu angſtas waldiſchanas puffes:

Dr. C. E. Napierſky.